

“La independència fa respecte, però la desaparició com a país espanta molt més”

El “no” d’Espanya del 8 d’abril, us sembla que és el final del pactisme del catalanisme?

—El “no” d’Espanya no es produeix el 8 d’abril al Congrés. El moment en què ens comencen a enviar el missatge que realment la política espanyola de cara a Catalunya s’orientarà cap a la residualització de Catalunya és l’any 2000-2001. Des d’aquí intentem reaccionar a aquest missatge amb l’Estatut del 2006, però la radicalitat i la duresa de la resposta que donen a aquest Estatut per diversos canals, i de manera molt simbòlica amb la sentència del Tribunal Constitucional, ens aboquen novament a la residualitat. I per tant, l’autonomia de Catalunya serà cada vegada més minsa per la via de la retallada de competències, l’ofec financer de la Generalitat serà molt intens i faran marxa enrere en algunes qüestions que s’havien fet en el camp lingüístic i cultural. Com diuen en alguns llocs de Madrid, “dentro de veinte años, de todo esto de Catalunya, de la Generalitat y de la lengua, no se acordará nadie”. Per tant, el “no” d’Espanya no arriba el 8 d’abril al Congrés, sinó que es ratifica una vegada més, perquè ja es va oficialitzar el “no” a Catalunya sobretot des del PP, però també des de tot el conjunt d’Espanya, i el mateix PSOE també va col·laborar molt no només a retallar l’Estatut sinó a retallar-lo un cop aprovat pel poble de Catalunya. Un “no” molt rotund i clamorós que també ratifica el Tribunal Constitucional.

—El dia abans que la delegació catalana intervingués al Congrés per demanar el traspàs de la competència per convocar una consulta per la via de l’article 150.2 de la Constitució, vós vàreu dir que havíeu estat “un campió de la tercera via”. Ja és una via morta totalment morta, després del 8 d’abril?

L’ex-president de la Generalitat Jordi Pujol i Soley (Barcelona, 1930) avisa que fa quinze anys que Espanya ja va explicitar que no volia una entesa amb Catalunya, sinó la seva residualització com a poble, i remarca que no hi ha cap indicatiu de voluntat de Madrid de reconduir la relació.

JORDI PUJOL

—Aquesta via no hi és, no es veu. Hi ha algunes apel·lacions al diàleg, fetes d’una manera que es nota molt que no són sinceres, tot i que en alguns casos es nota més sinceritat, per exemple el discurs que va fer a Barcelona la setmana passada Miguel Herrero y Rodríguez de Miñón. En qualsevol cas, a la tercera via no se li veu possibilitat de definició.

—Dins de la federació de CiU, alguns dirigents, especialment Josep

Antoni Duran Lleida, continuen defensant aquesta via.

—Unió defensa en aquests moments una cosa: la consulta. Aleshores, dins d’Unió, i a tot arreu, hi ha gent que constata que hem arribat a aquesta situació perquè Espanya no ens dóna una altra sortida, però que si Espanya oferís una sortida més positiva, es podria pensar. Però també a tot arreu, insisteixo, a tot arreu, hi ha un gran escepticisme sobre no sols la voluntat,

sinó sobre la capacitat d'Espanya per oferir una tercera via. Espanya s'ha posat en un carreró, i ens hi ha posat a tots, i si bé hi ha gent que apel·la a la tercera via, cap d'ells no et diu com s'hi pot anar, per aquesta tercera via. De moment no es troba ningú que sàpiga explicar aquest camí.

—**Alguns dels qui defensen aquesta tercera via continuen llançant missatges a Espanya amb l'esperança que es produeixi una oferta. Vós veieu algun indici per part de l'Estat de fer un pas en aquest sentit?**

—En aquest moment, no hi ha res que faci pensar que hi pugui haver una proposta de tercera via sincera i seriosa.

—**Potser aquesta proposta podria arribar després de les eleccions europees.**

—No vull fer elucubracions. Durant seixanta anys de la meua vida he estat esperant i mirant de treballar per la tercera via, i ja he donat mostres que hi estic obert, el que passa és que en aquests moments no hi crec.

—**Us sorprèn la negativa radical de l'Estat primer a negociar el pacte fiscal amb Artur Mas, i ara a oferir qualsevol canvi en aquest model de relació Catalunya-Espanya quan Catalunya reclama poder votar?**

—No em sorprèn gens perquè, en realitat, quan es va prendre la decisió de demanar un nou Estatut, que jo personalment sempre havia estat reticent a demanar-lo, és perquè a partir de l'any 2000 molta gent s'adona a Catalunya que l'orientació que ha pres Espanya és cap a la residualització del nostre país. I per això comença a reclamar-se un sistema jurídic i polític que pugui evitar aquesta residualització. Però no només no es va frenar la tendència a araconar Catalunya, sinó que ho va accentuar encara més. I fins avui. A partir d'aquest moment, molta gent arriba a la conclusió que no hi ha voluntat per part d'Espanya. No hi ha voluntat, i per tant, no val la pena parlar ni un minut sobre una cosa que no existeix. En aquests moments, només hi ha el "no" rotund.

—**Al vostre entendre, aquest "no" rotund obliga el catalanisme a revisar la seva estratègia pactista històrica?**

JORDI PLAY

"Fa quatre o cinc anys vaig arribar a la conclusió que l'encaix de Catalunya dins d'Espanya no és

—Valentí Almirall, Francesc Cambó, Prat de la Riba, el mateix Francesc Macià, que en un determinat moment fa un plantejament independentista però accepta un altre plantejament de l'Estatut en el marc d'una República espanyola que Macià es compromet a mirar de tirar endavant, la Generalitat republicana, el president Tarradellas, per tant, és una llarga història. Després, en el moment de la Transició política, el conjunt de Catalunya, i algunes forces polítiques de manera particular, com ara CiU, que va jugar molt la carta de l'èxit de la Transició amb una contribució important de Catalunya sense reclamació independentista però sí de respecte a la llengua, la cultura i l'autogovern, van insistir en la tercera via.

—**I vós mateix, durant els vostres vint-i-tres anys de govern, vàreu intentar l'entesa permanent amb Espanya.**

—Més encara! Durant seixanta anys he estat contrari al plantejament independentista, però fa quatre o cinc anys vaig arribar a la conclusió que l'encaix de Catalunya dins d'Espanya no és possible perquè Espanya no el vol, com a mínim d'una manera que respecti la identitat de Catalunya, la seva capacitat de tirar endavant i la seva dignitat. No respecta res de tot això. I en aquest moment no hi ha cap element que ens permeti pensar en un canvi d'actitud d'Espanya en aquest sentit. Qui vulgui té tot el dret a parlar de tercera via, però ha de saber que de moment no hi ha res de res.

—**A partir d'ara, qualsevol negociació de Catalunya amb Espanya es plantejarà en uns altres termes, de tu a tu i no com a autonomia que negocia amb el seu Estat?**

—Si Catalunya arribés a assolir la independència, una de les primeres coses

“Catalunya mai no havia anat tan lluny com ara en la reivindicació de la seva llibertat i de la seva independència”

l'Estatut? Allò va ser un gran error del PSOE i sobretot del PP i dels membres del TC, perquè expressaven la seva voluntat de menyspreu i rebuig total cap a la voluntat dels catalans.

—**Esteu parlant de canviar una manera de fer política molt arrelada a Espanya, en tots els governs al marge de les seves sigles.**

—Sí, només Espanya pot modificar la seva pròpia imatge. Espanya vol dir el PP, el PSOE, el món intel·lectual, el món mediàtic, el món jurídic, etc. Espanya podria dir: “ens hem passat, tornem-ne a parlar”, però no ho fa. I si no hi ha interlocutor a l'altra banda, els catalans no tenim cap més sortida.

—**Qualsevol intent que fes Espanya per intentar un pacte, el poble català hauria de ratificar-ho a les urnes?**

—Ja ho va dir el mateix president Mas i ho van dir els ponents catalans al Congrés el 8 d'abril, qualsevol cosa que proposi Espanya ara haurà de ratificar-ho el poble català, de la mateixa manera que la independència haurà de ser ratificada pels catalans. La independència només pot ser el resultat d'una majoria social que la desitgi.

—**Vós que coneixeu a fons el país, penseu que aquesta majoria social ja existeix?**

—No sabem exactament quanta gent estarà per una opció o per una altra fins el dia que hi hagi un referèndum. Ara bé, mai Catalunya, en la reivindicació de la seva llibertat, de la seva independència fins i tot, i el respecte que necessita en la llengua, l'economia, la societat, els elements bàsics de convivència, mai no havia anat, ni de bon tros, tan lluny. Ara pot semblar difícil, però és que fa tres o quatre anys, ningú no hauria gosat creure que avui les coses podrien estar com estan en aquest sentit. Ni a Catalunya ni a fora de Catalunya, i no sembla que l'empenta independentista minvi gens. Si em feu comptabilitzar exactament, no us ho ser dir, però puc assegurar que mai abans el país no havia anat tan lluny

ni amb tanta persistència. Ni d'una manera tan pacífica i respectuosa. Sempre hi pot haver quatre exaltats, però si escoltem allò que diu la Generalitat, els partits polítics que reivindiquen el dret de Catalunya a esdevenir un estat, amb el llenguatge i l'agressivitat, i fins i tot amb la grolleria del Tribunal Constitucional i la gent que hi ha al darrere, ens adonem que realment podem tenir confiança en el procés. Però no es pot tenir confiança en allò que avui vingui d'Espanya.

—**Espanya pot canviar?**

—Sí, però ara per ara no ho ha fet, i per tant, tots els plantejaments de tercera via que vulgui fer Espanya impliquen arreglar abans aquests problemes d'agressivitat i grolleria.

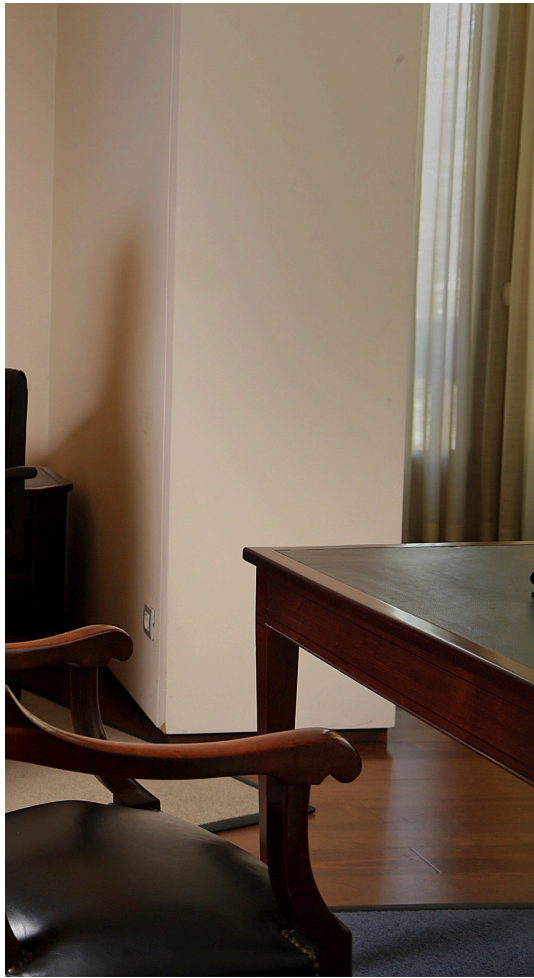
—**Vós esteu espantat, per la rapidesa i les circumstàncies del procés?**

—D'espantats ja ho estem, la independència fa molt de respecte, però continuar com estem i que ens portin a la desaparició com a país, a la residualitat absoluta, això espanta molt més. I això us ho diu una persona com jo, que tota la vida he estat un moderat i una persona molt interessada no sols a aconseguir el respecte cap a Catalunya del conjunt d'Espanya sinó que Catalunya contribuís molt al benestar d'Espanya. Però ja he vist que això no és possible.

—**Considereu que avui hi ha molts més independentistes que ho són perquè Espanya va traïr Catalunya amb l'Estatut, l'últim gran intent d'encaix?**

—La sentència del TC marca un abans i un després, i no és gens innocent, la sentència, no és pas un problema de jutges, no ens enganem. Com em va dir un dia un personatge molt important del PP a Espanya, “els tribunals constitucionals, almenys a Espanya, sempre són polítics”. Està tot dit, oi?

*Gemma Aguilera
Àlex Milian*

possible perquè Espanya no el vol.”

que hauria de fer és mirar de tenir una relació positiva i bona amb Espanya. Pel fet que ara no ens hi entenguem i pensem que en aquesta Espanya no hi tenim lloc, això no ens ha de portar a no valorar la importància històrica, cultural i geopolítica, i els aspectes positius que té Espanya. Per tant, cal tenir una bona relació amb Espanya. Això seria des de la independència. I si no hi ha independència però aleshores Espanya s'avinqués a un diàleg de reconeixement clar de Catalunya, amb el que comporta en els terrenys lingüístic, cultural, de finançament, de competències polítiques, i en definitiva, de respecte cap a Catalunya en tots els sentits, també seria imprescindible una negociació amb una metodologia diferent de l'actual. Les maneres despòtiques actuals ja no hi tindran cabuda mai més. Voleu una cosa més despòtica que la manera com va actuar el Tribunal Constitucional amb